

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 26. Didacus Torres Tucumaniam Paraquariamq[ue] Iustrat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

nihil Dominicanorum, Mercenariorum, & Academiae Limentis auctoritas, arbitrantium fautores Ecclesiasticis pœnis subijci, donec lite Romam delatâ Societatis Præpositus Generalis pronunciatet, Emmanuelem Fonseca (sicuturbentus homo vocabatur) verè apostatam fuisse, & juberet votis pœnisque solutum è Societatis albo abtadi. Quid verò per tres inregros annos, quibus lis pependit, nostris sufferendum fuerit, modestius nobis erit tacere, quàm propalatione tot injuriarum viros cæteroquin bonos, levissimi hominis simulatâ virtute deceptos, dedecore aliquo nominatim afficere. Abalienatis ab Societate regni capitibus gens mediis infimique subfellii fœda crimina Ludovico Valdiviæ ausa est affingere; eo sine, ut abstereretur ab Indorum defensione: sed juridicè explosa in authores suos vertit infamia. Fasciculum litterarum Regi Catholico inscriptum dolo ab Societatis hominibus subreptum fuisse fama cum invaluisset, tabellarius, mendacis famæ author tandem inventus, egregii criminis notâ Societatem liberavit. Nonnemo ancillam suam vexabar, ut Societatis quemdam hominem impudicitia secum perpetrare accusaret: sed illa nullis præmiis, nec atroci flagellatione adduci potuit, ut tantum scelus innocenti viro affingeret. Nihil denique ab otiosis hominibus tentatum non est: ita ut Chilena vexatio cum Casaraugustana & Silicæi temporibus conferretur. Sed Valdivia adhibebat constantiam, otiosorum hominum probris, calumniis & cõminationibus imperterritam: qui cum videret inveteratissimum malum efficaciore & perpetuo remedio indigere, Gasparem Sobrinum, Socium rebus agendis idoneum, in Hispaniam cum legitimis abs se inspecti regni instrumentis amandat. Quibus examinatis favit Rex pro se, pro justitia, pro bono Religionis decertanti: favit Senatus Regius, favit Peruvix Prorex: omnes denique cordati viri Ludovicum Valdiviam, virum summis in America parem, pro re bene & fortiter gesta meritis laudibus affecere. Sed deinde repullulantia Hydræ capita alios Hercules fatigavere.

*Calumnia
explosa.*

*Valdivia
laudatur.*

**CAPUT
XXVI.**

*Didacus
Torres Tu-
cumaniam
Paraquariamque
lustrat.*

*Francisci
Sausedi Epi-
scopi libera-
litæ.*

*Seminarium
Cordubense.*

*Franciscus
à Valle ca-
lumniam
patitur.*

Es liberatur.

*Joannis Da-
vii zelus.*

*Didacus
Holguinus
nimia seve-
ritatis in-
simulatur.*

DIDACUS Torres, Chilenos montes rursus prætergressus, in Tucumaniâ mitiora tempora reperit: nam, adnitente Joanne Romero, Franciscus Sausedes Ecclesiæ Esterensis Thesaurarius, & postea Ecclesiæ Chilenis Episcopus, Sancti Michaelis domui agros, pecuniam, & mancipia, viginti aureorum millibus æstimata, dono dedit. Præterea Episcopus Tucumanensis Ferdinandus Trexus spem fecit Esterensis Collegii fundandi. Cordubæ verò Seminarium nobilium adolescentium majori aviditate quàm successu, ejusdem Episcopi procuratione, institutum Societatiq̃ traditum, aliquandiu usui fuit; quamquam, paulò post mortuo Episcopo, deficientibus subsidiis, ætatem non tulit. In portu Boni aëris, quoad Æthiopum, Indorum ac Hispanorum curam, prosperè cadebant omnia. In Sanctæ Fidei urbe Franciscum à Valle Societatis sedi præfectum, impigrè laborantem, nescio quis quadruplator revelati pœnitentium secreti, & corruptæ mulieris, palam insimulavit. Sed institutâ per Franciscum Truxillum Provincialis Socium facti inquisitione, utrumque scelus temerariè innocentissimo homini imputatum fuisse, ipsomet sycophanta dicto scriptoque calumniam retractante, compertum est. Falsitatis reum ducentis plagis Ferdinandus Arias Prætor indubiè castigasset, nî Socii, tolerare injurias, quàm vindicare doctiores, intercessissent. Calumnia, ut fit, legitimè depulsa, nihil reliquæ vitæ, Apostolicorum virorum in morem traductæ, splendori officit. Eo ad procurationem Indorum translato, Joannes Darius Sanctæ Fidei domus curam suscepit, ad eò plausibili successu, ut cum è pulpito tonaret, universa civitas, & circum omnis vicinia, suggestu in forum transportato, quòd multitudinem templum non caperet, avidissime concurreret. Fervori Concionatoris respondebat multiplex ex omni hominum genere fructus, certatim sese confessionis tribunali, abjuratis publicis privatisque vitiis, offerentium. Nec animarum fructus in Paraquariæ metropoli sine inquietudine percipiebatur, Dæmone utilissimos quosque reipublicæ Christianæ viros ubique perturbantè. Delegaverat suas vices Sanctæ Inquisitionis Commissarius Didaco Holguino, Assumptionis Collegii Rectori, homini severo, ac in rebus ad fidei integritatem spectantibus dissimulare nescio: ex qua severitate occasionem arripientes nonnulli cives Societati

suboffensi,

suboffensi, exaggeratis rebus, Commissarium permovere, ut Limam Holguinum ire compelleret, immoderationis, ut aiebant, in delegati officii administratione apud primarios Inquisitores rationem redditurum. Septingentis leucis Lima abest ab Assumptionis urbe, & jam Didacus Holguinus medium iter confecerat, cum ab Inquisitoribus Limensibus, de ejus integritate per citatos tabellarios edoclis, litteras accipit, quibus monebatur, ne ultrò pergeret, satis enim amplissimo Senatui ejus innocentiam & malevolorum hominum temeritatem esse perspectam. Procedente verò tempore re cognitâ, Summum in Hispania Inquisitionis Tribunal non tantum eum immoderationis absolvit, sed magna cum potestate Commissarium suum, vexatore ejus reprehensò, per Paraquariam delegavit. Didacus Torres è Tucumania in Paraquariam profectus, novum Divi Ignatii oppidum inter Paranam & Paraquarium ab Societate fundatum pro munere inspiciens, laudavit omnipotentem Deum, qui de lapidibus fideles Abrahamæ filios effecerat. Nec potuit se continere, quin pallium unicum, quod habebat, tentorium, mantilia, & reliqua longissimorum itinerum instrumenta in partes discissa, novis hominibus manu nudioribus; Sociis verò rerum omnium egentibus jumentum, quo vehi solebat, industria sua, ac cetera uestimenta conferret. Præterea Rocho Gonsalvio Iconem Beatæ Virginis manu pictæ dono dedit, jubens, ut eam in sociam expeditionum Apostolicarum assumeret, quam lubuit populorum debellatricem appellare, non vano nomine. Nam commodè accidit ut duo Casiquii è Parana tom venirent, qui ab Provinciali sollicitati ad Fidem, cum initio resisterent, ab iis saltem impetratum, ut vellent ante Iconem Virginis MARIÆ genibus flexis cum cetera plebe cœleste lumen pro se implorare. Mirum dictu: sequenti die ambo Casiquii diversis ex domibus, non communicatis consiliis, ad Provinciam redeuntes, Christianos velle se esse, & cum suis popularibus in eam spem oppidum condere (quod & postea fecere) testati sunt. Ideirò ritè Iconi Virginis MARIÆ nomen Debellatricis assertum est, quâ in perpetuam comitem assumptâ, Rochus Gonsalvius insignes victorias à Paranensibus Urvaicensibusque, uti demonstrabimus, cum claritate nominis reportavit.

PROVINCIALIS ex eo oppido abiens Petrum Romerum in spem Guaicuræos rursum adeundi secum abducit, cum quo adversò Paraquario naviganti Guaicuræorum Dux obviam processit, spondens se suosque, si Societas restitueretur, imperata fideliter facturos. Laudato Barbari Ducis consilio, Didacus Torres ad Guaicuræorum littus applicat, pellectosque muneribus Barbaros alloquens, affirmat, se eâ lege Sacerdotes concessurum, si à trucidatione abstinere vellent, & se sinerent in oppidum coactos verâ Religionem institui. Mox urbem Assumptionis petens, sacram supellestem, resque varias ad conciliandam largitionibus gentem mille & trecentis aureis coemptas, Petro Romero & Antonio Morantæ tradit, monitosque ut Provinciam, gloriofis periculis obnoxiam, magnis animis adirent, abs se sub finem anni amandar. Ipse verò evocato è Guairania Josepho Cataldino, quatuor Societatis vota coram se professuro, cum eodem magnis itineribus Gordubam Provincialia Comitata coacturus contendit. Petrus Romerus cum socio Guaicuræis redditus, constructâ casâ, & æde sacrâ refectâ, primos labores resumens, quanto numero potuit Barbaros in unum reduxit. Quibus interjecto tempore pro more dilapsis, ardente maximè Sole, & summâ aquæ potabilis inopiâ, eò perrexit, ubi Guaicuræorum Dux cum frequenti multitudine vivebat. Ibi à Ducis matre evicit, ut se sequeretur, & non procul æde sacrâ abs se constructâ habitaret: quæ non abnuens & Christianis imbuta præceptis effecit, ut nurus eodem secum concederet; & mox alii atque alii exemplum sequuti, plerosque tandem eò perpulere, ut se cum duce Sociis adungerent, sinerentque simul doceri. Detrectantibus verò adolescentibus pueritiam jam egressis inter pueros & fœminas sedere, attributum est Catecheseos tempus diversum, ne superbo pudore ab doctrinâ retraherentur. Neque animis solum, sed etiam corporibus ferebant opem: quare contenti talari veste ex vili gossipio, aquæ potu, cibari simplicis, & reticulo pro lecto pensili, pecuniam ferme omnem, ab Rege Catholico pro vitæ subsidio utriq; numerari iussam,

Laudatur.

Didaci Torres liberalitas.

Virgo Maria Ethnicis salutaris.

Ethnicorum debellatrix.

CAPUT XXVII. Guaicuræi excolluntur.

Didacus Torres Guaicuræos adit.

Large donas.

TUGAO

7177

unitate

totius

universi

universi

universi

universi

universi

universi

universi

universi

universi

universi

universi

universi

universi

universi

universi

universi

universi

universi

universi

universi

universi

universi

universi

universi

universi

universi

universi

universi

universi

universi

universi

universi

universi